Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 15ης Μαρτίου 2012*

«Διεθνής δικαιοδοσία και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις — Επίδοση διά δημοσιεύσεως των δικογράφων — Δεν υφίσταται γνωστός τόπος κατοικίας ή διαμονής του εναγομένου στο έδαφος κράτους μέλους — Δικαιοδοσία "σε περίπτωση ενοχών εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας" — Προσβολή των δικαιωμάτων επί της προσωπικότητας, δυναμένη να έχει διαπραχθεί με τη δημοσίευση φωτογραφιών στο Διαδίκτυο — Τόπος όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιογόνο γεγονός»

Στην υπόθεση C-292/10,

με αντικείμενο αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Landgericht Regensburg (Γερμανία) με απόφαση της 17ης Μαΐου 2010, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 11 Ιουνίου 2010, στο πλαίσιο της δίκης

G

κατά

Cornelius de Visser,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Tizzano, πρόεδρο τμήματος, M. Safjan (εισηγητή), A. Borg Barthet, J.-J. Kasel και M. Berger, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Cruz Villalón

γραμματέας: B. Fülöp, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 25ης Μαΐου 2011,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Δανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον C. Vang,

— η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από τον D. O'Hagan, επικουρούμενο από τον A. Collins, SC, και τη M. Noonan, BL,

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον S. Varone, avvocato dello Stato,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

— η Λουξεμβουργιανή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον C. Schiltz,

— η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Z. Fehér καθώς και από τις K. Szíjjártó και K. Molnár,

— η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Wissels,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον M. Wilderspin και την S. Grünheid,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 6 ΣΕΕ και 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), του άρθρου 3, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά («οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο») (ΕΕ L 178, σ. 1), των άρθρων 4, παράγραφος 1, 5, σημείο 3, και 26, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1), καθώς και του άρθρου 12 του κανονισμού (ΕΚ) 805/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τη θέσπιση ευρωπαϊκού εκτελεστού τίτλου για μη αμφισβητούμενες αξιώσεις (ΕΕ L 143, σ. 15).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της G και του C. de Visser σχετικά με αγωγή για την επιδίκαση χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω διαθέσεως σε ιστότοπο φωτογραφιών οι οποίες δείχνουν την G μερικώς γυμνή.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2000/31

3 Η εικοστή τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2000/31 προβλέπει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία δεν επιδιώκει να θεσπίσει πρόσθετους κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου περί συγκρούσεως δικαίων ούτε θίγει τη δικαιοδοσία των δικαστηρίων. Οι εφαρμοστέες διατάξεις σύμφωνα με τους κανόνες του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου δεν πρέπει να περιορίζουν την ελευθερία παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, όπως ορίζεται στην παρούσα οδηγία.»

4 Σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 1, η εν λόγω οδηγία έχει ως στόχο «την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, εξασφαλίζοντας την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας μεταξύ των κρατών μελών».

5 Το άρθρο 1, παράγραφος 4, της εν λόγω οδηγίας έχει ως εξής:

«Η παρούσα οδηγία δεν θεσπίζει πρόσθετους κανόνες στον τομέα του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, ούτε αφορά τη δικαιοδοσία των δικαστηρίων.»

6 Το άρθρο 3 της ίδιας οδηγίας, με τίτλο «Εσωτερική αγορά», ορίζει στην παράγραφο 1:

«Κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε οι υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας που παρέχει ένας φορέας εγκατεστημένος στο έδαφός του να τηρούν τις ισχύουσες εθνικές διατάξεις του οι οποίες εμπίπτουν στον συντονισμένο τομέα.»

7 Το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/31 έχει ως εξής:

«Τα κράτη μέλη δεν μπορούν, για λόγους που αφορούν τον συντονισμένο τομέα, να περιορίσουν την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας οι οποίες προέρχονται από άλλο κράτος μέλος.»

Ο κανονισμός 44/2001

8 Η δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 44/2001 προβλέπει τα εξής:

«Ορισμένες διαφορές μεταξύ των εθνικών κανόνων για τη δικαιοδοσία και την αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων δυσχεραίνουν την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Είναι ουσιώδης η θέσπιση διατάξεων σχετικά με την ενοποίηση των κανόνων σύγκρουσης δικαιοδοσίας στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις καθώς και σχετικά με την απλούστευση των διατυπώσεων για την ταχεία και απλή αναγνώριση και εκτέλεση των αποφάσεων κρατών μελών που δεσμεύονται από τον ανά χείρας κανονισμό.»

9 Κατά το γράμμα του άρθρου 2 του εν λόγω κανονισμού:

«1. [Υπό] την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων αυτού του κράτους μέλους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.

2. Τα πρόσωπα που δεν έχουν την ιθαγένεια του κράτους μέλους στο οποίο κατοικούν, υπάγονται, στο κράτος αυτό, στους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που εφαρμόζονται στους ημεδαπούς.»

10 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους μπορούν να εναχθούν ενώπιον των δικαστηρίων άλλου κράτους μέλους μόνο σύμφωνα με τους κανόνες που περιλαμβάνονται στα τμήματα 2 έως 7 του παρόντος κεφαλαίου.»

11 Το άρθρο 4 του ιδίου κανονισμού έχει ως εξής:

«1. Αν ο εναγόμενος δεν έχει κατοικία στο έδαφος κράτους μέλους, η διεθνής δικαιοδοσία σε κάθε κράτος μέλος ρυθμίζεται από το δίκαιο αυτού του κράτους μέλους, [υπό] την επιφύλαξη των άρθρων 22 και 23.

2. Κατά του εναγομένου αυτού, κάθε πρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά του, μπορεί να επικαλεσθεί στο κράτος αυτό, όπως και οι ημεδαποί, τους εκεί ισχύοντες κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας, και ιδίως εκείνους που προβλέπονται στο παράρτημα Ι.»

12 Στο κεφάλαιο ΙΙ, τμήμα 2, με τίτλο «Ειδικές δικαιοδοσίες», το άρθρο 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 προβλέπει τα εξής:

«Πρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους μπορεί να εναχθεί σε άλλο κράτος μέλος:

[...]

3) ως προς ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιογόνο γεγονός.»

13 Το άρθρο 26 του κανονισμού αυτού, εντασσόμενο στο τμήμα 8, με τίτλο «Έρευνα της διεθνούς δικαιοδοσίας και του παραδεκτού», του εν λόγω κεφαλαίου ΙΙ, έχει ως εξής:

«1. Όταν πρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους ενάγεται ενώπιον δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους και δεν παρίσταται, το δικαστήριο διαπιστώνει αυτεπάγγελτα την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του, αν η δικαιοδοσία του δεν στηρίζεται στους όρους του παρόντος κανονισμού.

2. Ο δικαστής υποχρεούται να αναστείλει τη διαδικασία εφόσον δεν διαπιστώνεται ότι ο εναγόμενος αυτός ήταν σε θέση να παραλάβει το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο εντός της αναγκαίας για την άμυνά του προθεσμίας ή ότι καταβλήθηκε κάθε επιμέλεια για το σκοπό αυτό.

3. Το άρθρο 19 του κανονισμού (ΕΚ) 1348/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, για την επίδοση και κοινοποίηση στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις [ΕΕ L 160, σ. 37], εφαρμόζεται αντί των διατάξεων της παραγράφου 2, εάν το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο έπρεπε να διαβιβαστεί από το ένα κράτος μέλος στο άλλο δυνάμει του ανά χείρας κανονισμού.

4. Εφόσον δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του κανονισμού 1348/2000, εφαρμόζεται το άρθρο 15 της σύμβασης της Χάγης της 15ης Νοεμβρίου 1965 σχετικά με την επίδοση και την κοινοποίηση στο εξωτερικό δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις [στο εξής: Σύμβαση της Χάγης του 1965] εάν το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο [ή ισοδύναμο έγγραφο] έπρεπε να διαβιβαστεί στην αλλοδαπή κατ' εφαρμογή της συμβάσεως αυτής.»

14 Στο κεφάλαιο ΙΙΙ του κανονισμού 44/2001, με τίτλο «Αναγνώριση και εκτέλεση», περιλαμβάνεται το άρθρο 34 το οποίο προβλέπει, στο σημείο 2, ότι απόφαση δεν αναγνωρίζεται:

«αν το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο δεν έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον ερημοδικήσαντα εναγόμενο εγκαίρως και κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί να αμυνθεί, εκτός εάν ο εναγόμενος παρέλειψε να ασκήσει προσφυγή κατά της αποφάσεως ενώ μπορούσε να το πράξει».

15 Το άρθρο 59 του κανονισμού 44/2001 ορίζει τα εξής:

«1. Για να καθορίσει αν διάδικος έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους σε δικαστήριο του οποίου έχει ασκηθεί η αγωγή, ο δικαστής εφαρμόζει το εσωτερικό του δίκαιο.

2. Αν ο διάδικος δεν έχει κατοικία στο κράτος μέλος όπου έχει ασκηθεί η αγωγή, το δικαστήριο, προκειμένου να καθορίσει αν ο διάδικος έχει κατοικία σε άλλο κράτος μέλος, εφαρμόζει το δίκαιο του κράτους μέλους αυτού.»

Ο κανονισμός 805/2004

16 Κατά το γράμμα του άρθρου του 1, ο κανονισμός 805/2004 αποσκοπεί στη θέσπιση ευρωπαϊκού εκτελεστού τίτλου για τις μη αμφισβητούμενες αξιώσεις, προκειμένου να εξασφαλίσει, με τη θέσπιση de minimis κανόνων, την ελεύθερη κυκλοφορία των αποφάσεων, των δικαστικών συμβιβασμών και των δημόσιων εγγράφων σε όλα τα κράτη μέλη, χωρίς να πρέπει να ακολουθείται στο κράτος μέλος της εκτέλεσης ενδιάμεση διαδικασία πριν από την αναγνώριση και την εκτέλεση.

17 Το άρθρο 5 του κανονισμού αυτού, με τίτλο «Κατάργηση του exequatur», έχει ως εξής:

«Απόφαση η οποία έχει πιστοποιηθεί ως ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος στο κράτος μέλος προέλευσης, αναγνωρίζεται και εκτελείται σε άλλο κράτος μέλος χωρίς να απαιτείται να κηρυχθεί εκτελεστή και χωρίς να είναι δυνατή η προσβολή της αναγνώρισής της.»

18 Το άρθρο 12, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού έχει ως εξής:

«Απόφαση επί μη αμφισβητούμενης αξίωσης κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχεία β′ ή γ′, μπορεί να πιστοποιείται ως ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος μόνον εάν οι διαδικασίες ενώπιον δικαστηρίου στο κράτος μέλος προέλευσης πληρούν τις δικονομικές απαιτήσεις που καθορίζονται στο παρόν κεφάλαιο.»

19 Κατά το γράμμα του άρθρου 14, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 805/2004:

«1. Η επίδοση ή κοινοποίηση στον οφειλέτη του εισαγωγικού της δίκης εγγράφου ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου καθώς και οποιασδήποτε κλήτευσης σε ακροαματική διαδικασία είναι δυνατόν να έχει διενεργηθεί και με έναν από τους εξής τρόπους:

α) προσωπική επίδοση ή κοινοποίηση στην προσωπική διεύθυνση του οφειλέτη, σε πρόσωπα που συγκατοικούν με τον οφειλέτη ή εργάζονται εκεί,

β) στην περίπτωση αυτοαπασχολούμενου οφειλέτη ή νομικού προσώπου, προσωπική επίδοση ή κοινοποίηση στον επαγγελματικό χώρο του οφειλέτη, σε πρόσωπα που απασχολούνται από τον οφειλέτη,

γ) κατάθεση του εγγράφου στο γραμματοκιβώτιο του οφειλέτη,

δ) κατάθεση του εγγράφου σε ταχυδρομικό γραφείο ή σε αρμόδια δημόσια αρχή και εναπόθεση γραπτής κοινοποίησης της εν λόγω κατάθεσης στο γραμματοκιβώτιο του οφειλέτη, εφόσον η γραπτή γνωστοποίηση διασαφηνίζει τον χαρακτήρα του εγγράφου ως δικαστικό έγγραφο ή το έννομο αποτέλεσμα της γνωστοποίησης ως επέχουσας θέση επίδοσης ή κοινοποίησης και σηματοδοτεί την έναρξη του χρόνου των προθεσμιών,

ε) ταχυδρομική αποστολή χωρίς απόδειξη σύμφωνα με την παράγραφο 3, εφόσον ο οφειλέτης έχει τη διεύθυνσή του στο κράτος μέλος προέλευσης,

στ) ηλεκτρονικά μέσα που πιστοποιούνται από αυτόματη επιβεβαίωση παραλαβής, εφόσον ο οφειλέτης έχει δεχθεί ρητώς αυτή τη μέθοδο επίδοσης ή κοινοποίησης εκ των προτέρων.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, η επίδοση ή κοινοποίηση βάσει της παραγράφου 1 δεν γίνεται αποδεκτή αν η διεύθυνση του οφειλέτη δεν είναι γνωστή με βεβαιότητα.»

Ο κανονισμός (ΕΚ) 1393/2007

20 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, αυτού, ο κανονισμός (ΕΚ) 1393/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2007, περί επιδόσεως και κοινοποιήσεως στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (επίδοση ή κοινοποίηση πράξεων) και κατάργησης του κανονισμού 1348/2000 (ΕΕ L 324, σ. 79), δεν εφαρμόζεται όταν η διεύθυνση του αποδέκτη της πράξης είναι άγνωστη.

21 Το άρθρο 19 του κανονισμού 1393/2007, με τίτλο «Ερημοδικία εναγομένου», έχει ως εξής:

«1. Όταν πρέπει να διαβιβασθεί εισαγωγικό δίκης έγγραφο ή άλλη ισοδύναμη πράξη σε άλλο κράτος μέλος προς επίδοση ή κοινοποίηση βάσει του παρόντος κανονισμού και ο εναγόμενος ερημοδικήσει, ο δικαστής υποχρεούται να αναστείλει την έκδοση απόφασης μέχρις ότου διαπιστωθεί:

α) ότι η πράξη επιδόθηκε ή κοινοποιήθηκε όπως ορίζει το δίκαιο του κράτους μέλους παραλαβής, προκειμένου για την επίδοση ή κοινοποίηση πράξεων στα πλαίσια διαδικασιών εντός του κράτους αυτού κατά προσώπων ευρισκομένων στην επικράτειά του· ή

β) ότι η πράξη επεδόθη πράγματι στον εναγόμενο ή στην κατοικία του με άλλο τρόπο, προβλεπόμενο από τον παρόντα κανονισμό,

καθώς και ότι, και στις δύο περιπτώσεις, η επίδοση ή η κοινοποίηση έγιναν εγκαίρως, ώστε ο εναγόμενος να είναι σε θέση να αμυνθεί.

2. Κατά το άρθρο 23 παράγραφος 1, κάθε κράτος μέλος έχει την ευχέρεια να δηλώσει ότι οι δικαστές του, παρά την παράγραφο 1, μπορούν να εκδώσουν απόφαση, ακόμα και εάν δεν έχει παραληφθεί βεβαίωση επίδοσης ή κοινοποίησης, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η πράξη διαβιβάσθηκε με τρόπο προβλεπόμενο στον παρόντα κανονισμό·

β) από τη διαβίβαση της πράξης έχει παρέλθει διάστημα, το οποίο ο δικαστής αξιολογεί για κάθε περίπτωση χωριστά και το οποίο είναι τουλάχιστον έξι μήνες·

γ) δεν έχει παραληφθεί καμία βεβαίωση, μολονότι έχει καταβληθεί κάθε εύλογη προσπάθεια μέσω των αρμοδίων αρχών ή φορέων του κράτους μέλους παραλαβής.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 δεν εμποδίζουν τον δικαστή να διατάξει προσωρινά ή ασφαλιστικά μέτρα, σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης.

4. Όταν πρέπει να διαβιβασθεί εισαγωγικό δίκης έγγραφο ή άλλη ισοδύναμη πράξη σε άλλο κράτος μέλος με σκοπό την επίδοση ή την κοινοποίηση βάσει του παρόντος κανονισμού και έχει εκδοθεί απόφαση κατά ερημοδικήσαντος εναγομένου, ο δικαστής έχει την ευχέρεια να απαλλάξει τον εναγόμενο από τα αποτελέσματα της παρόδου της προθεσμίας για την άσκηση ενδίκου μέσου κατά της απόφασης, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) ο εναγόμενος, χωρίς υπαιτιότητά του, δεν έλαβε εγκαίρως γνώση του εγγράφου ώστε να αμυνθεί, ή δεν έλαβε γνώση της απόφασης ώστε να ασκήσει ένδικο μέσο· και

β) οι ισχυρισμοί του εναγόμενου δεν φαίνονται παντελώς αστήρικτοι.

Η αίτηση απαλλαγής μπορεί να υποβληθεί μόνο μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα αφότου ο εναγόμενος έλαβε γνώση της απόφασης.

Κατά το άρθρο 23, παράγραφος 1, κάθε κράτος μέλος έχει την ευχέρεια να διευκρινίσει ότι αυτή η αίτηση είναι απαράδεκτη εάν υποβληθεί μετά την πάροδο ορισμένου διαστήματος που θα ορίζεται στη γνωστοποίησή του, αλλά το οποίο ουδέποτε μπορεί να είναι μικρότερο του ενός έτους από την έκδοση της απόφασης.

5. Η παράγραφος 4 δεν εφαρμόζεται στις αποφάσεις που αφορούν την ικανότητα δικαίου ή τη δικαιοπρακτική ικανότητα.»

Το εθνικό δίκαιο

22 Ο γερμανικός κώδικας πολιτικής δικονομίας (Zivilprozessordnung) περιλαμβάνει, στα άρθρα 185, 186 και 188, τις ακόλουθες διατάξεις σχετικά με την επίδοση διά δημοσιεύσεως:

«Άρθρο 185Κοινοποίηση διά δημοσιεύσεως

Η επίδοση μπορεί να πραγματοποιηθεί με ανάρτηση σε δημόσιο χώρο της περί επιδόσεως ανακοινώσεως (κοινοποίηση διά δημοσιεύσεως)

αν

1. ο τόπος κατοικίας του ενδιαφερομένου είναι άγνωστος και αν δεν είναι δυνατή η επίδοση του σχετικού δικογράφου σε εκπρόσωπο ή δικαστικό πληρεξούσιο,

2. δεν είναι δυνατή, στην περίπτωση νομικών προσώπων που υποχρεούνται σε εγγραφή εθνικής επαγγελματικής διευθύνσεως στο εμπορικό μητρώο, η επίδοση είτε στη νόμιμη διεύθυνση είτε στην εγγεγραμμένη στο εμπορικό μητρώο διεύθυνση προσώπου εξουσιοδοτουμένου να λαμβάνει τις επιδόσεις, ή ακόμη σε άλλη γνωστή εθνική διεύθυνση χωρίς διεξαγωγή έρευνας,

3. δεν είναι δυνατή η επίδοση στην αλλοδαπή ή προφανώς δεν θα τελεσφορήσει, ή

4. η επίδοση δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί επειδή ο τόπος της επιδόσεως είναι η κατοικία προσώπου το οποίο, σύμφωνα με τα άρθρα 18 έως 20 του νόμου περί οργανώσεως των δικαστηρίων, δεν μπορεί να εναχθεί.

Άρθρο 186Εγκριση και εκτέλεση της επιδόσεως διά δημοσιεύσεως

1) Το επιληφθέν της δίκης δικαστήριο αποφασίζει την έγκριση ή μη έγκριση της επιδόσεως διά δημοσιεύσεως. Η απόφαση αυτή μπορεί να εκδοθεί εκτός οιασδήποτε προφορικής διαδικασίας.

2) Η επίδοση διά δημοσιεύσεως πραγματοποιείται με ανάρτηση της ανακοινώσεως στον πίνακα ανακοινώσεων ή με καταχώριση της ανακοινώσεως αυτής σε σύστημα ηλεκτρονικής ενημέρωσης στο οποίο έχει πρόσβαση το κοινό εντός της αίθουσας του δικαστηρίου. Η ανακοίνωση μπορεί επίσης να δημοσιεύεται στο πλαίσιο συστήματος ηλεκτρονικής ενημέρωσης και κοινοποίησης του δικαστηρίου, συστήματος προορισμένου για τις δημοσιεύσεις. Η ανακοίνωση πρέπει να αναφέρει

1. το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου επιδίδεται το έγγραφο,

2. το όνομα και την τελευταία γνωστή διεύθυνση του αποδέκτη της επιδόσεως,

3. την ημερομηνία, τον αριθμό αναφοράς του δικογράφου και το αντικείμενο της διαφοράς, καθώς και

4. τον τόπο στον οποίο μπορεί κανείς να συμβουλευθεί το δικόγραφο.

Η ανακοίνωση πρέπει να αναφέρει ότι επιδίδεται δικόγραφο διά δημοσιεύσεως και ότι οι προθεσμίες μπορούν αρχίσουν να τρέχουν και ότι, κατά τη λήξη τους, ο ενδιαφερόμενος διατρέχει τον κίνδυνο να αποστερηθεί των δικαιωμάτων του. Κατά την επίδοση κλητεύσεως, η ανακοίνωση πρέπει να αναφέρει ότι το δικόγραφο περιλαμβάνει κλήτευση ενώπιον δικαστηρίου, η μη τήρηση της οποίας μπορεί να έχει αρνητικές έννομες συνέπειες.

3) Τα δικόγραφα πρέπει να αναφέρουν την ημερομηνία αναρτήσεως της ανακοινώσεως και την ημερομηνία αφαίρεσής της.

[...]

Άρθρο 188Χρόνος της διά δημοσιεύσεως επιδόσεως

Το δικόγραφο θεωρείται ότι επιδόθηκε μετά την παρέλευση ενός μηνός από την ανάρτηση της ανακοινώσεως. Το επιληφθέν της υποθέσεως δικαστήριο μπορεί να καθορίσει μεγαλύτερη προθεσμία.»

23 Το άρθρο 331 του γερμανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας, με τίτλο «Απόφαση ερημοδικούντος του εναγομένου», ορίζει τα εξής:

«1. Αν ο ενάγων ζητεί την ερήμην έκδοση αποφάσεως κατά του εναγομένου ο οποίος δεν εμφανίστηκε κατά την προφορική διαδικασία, το αληθές των κατά την προφορική διαδικασία προβληθέντων από τον ενάγοντα πραγματικών περιστατικών πρέπει να θεωρείται ότι έγινε αποδεκτό. Ο κανόνας αυτός δεν εφαρμόζεται όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά που αποσκοπούν στη θεμελίωση της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου δυνάμει των άρθρων 29, παράγραφος 2, ή 38.

2. Στο μέτρο που τα προβαλλόμενα από τον ενάγοντα επιχειρήματα παρέχουν βάση στα διατυπωθέντα αιτήματα, αυτά πρέπει να γίνουν δεκτά· σε αντίθετη περίπτωση, η αγωγή πρέπει να απορριφθεί.

3. Αν, αντιθέτως προς το άρθρο 276, παράγραφοι 1, πρώτη περίοδος, και 2, ο εναγόμενος δεν εξεδήλωσε εν ευθέτω χρόνω την επιθυμία του να αμυνθεί κατά της αγωγής, το εθνικό δικαστήριο, κατόπιν αιτήματος του ενάγοντος, αποφαίνεται χωρίς προφορική διαδικασία· ο κανόνας αυτός δεν εφαρμόζεται αν η δήλωση του εναγομένου περιέλθει στο δικαστήριο πριν ακόμη η υπογραφείσα από τους δικαστές απόφαση διαβιβασθεί στη Γραμματεία. Το αίτημα μπορεί να διατυπωθεί ήδη από της καταθέσεως του εισαγωγικού της δίκης εγγράφου. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να αποφανθεί χωρίς προφορική διαδικασία στο μέτρο που η προβαλλόμενη από τον ενάγοντα επιχειρηματολογία δεν παρέχει βάση για τις αξιώσεις του όσον αφορά το επικουρικό αίτημα, υπό την προϋπόθεση ότι ο ενάγων ενημερώθηκε για την εν λόγω δυνατότητα προτού το δικαστήριο αποφανθεί.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

24 Ο C. de Visser είναι ιδιοκτήτης και υπεύθυνος της ιστοσελίδας www.*****.de. Στον σύνδεσμο «Fotos und Videos» (φωτογραφίες και βίντεο) της εν λόγω ιστοσελίδας μπορεί κανείς να δει φωτογραφία της G. Επιλέγοντας τον σύνδεσμο «für weitere Fotos hier klicken» (για περισσότερες φωτογραφίες πατήστε εδώ), μπορεί κανείς να δει διάφορες φωτογραφίες της στις οποίες αυτή εμφανίζεται μερικώς γυμνή.

25 Η κατάσταση αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι γύρω στο έτος 2003 η G ενδιαφέρθηκε για την ιστοσελίδα και τις υπηρεσίες του C. de Visser και επικοινώνησε μαζί του γι' αυτόν τον λόγο. Ακολούθως, ο τελευταίος, μέσω μιας συνεργάτιδας και ενός φωτογράφου στον οποίο αυτός είχε δώσει σχετική εντολή, φωτογράφισε την G στη Γερμανία, με προβλεπόμενη χρήση «für eine Party» (για ένα

πάρτι). Πάντως, η G ουδέποτε συναίνεσε στη δημοσίευση των εν λόγω φωτογραφιών. Το θέμα της δημοσιεύσεως στο Διαδίκτυο των εν λόγω φωτογραφιών, εξάλλου, ουδέποτε συζητήθηκε με αυτήν και, επομένως, δεν αποτέλεσε αντικείμενο συγκεκριμένης συμφωνίας.

26 Διαρκούντος του 2009, η G ενημερώθηκε για πρώτη φορά από συναδέλφους της για τη δημοσίευση των επίδικων φωτογραφιών στο Διαδίκτυο.

27 Τόσο στα στοιχεία εκδόσεως της ιστοσελίδας όσο και στην τράπεζα πληροφοριών της Denic (μητρώο καταχωρίσεων του τομέα «de») βρίσκεται καταχωρισμένος ως διαχειριστής (Admin-C) ο G. N*****, με διεύθυνση στο Dortmund (Γερμανία). Πάντως, στον τηλεφωνικό κατάλογο του Dortmund δεν υπάρχει καταχώριση με το όνομα αυτό.

28 Ο τόπος όπου βρίσκεται ο διακομιστής που φιλοξενεί την επίδικη ιστοσελίδα στο Διαδίκτυο δεν είναι γνωστός.

29 Στα στοιχεία εκδόσεως της ιστοσελίδας www.*****.de, ο C. de Visser αναφέρεται ως ιδιοκτήτης του ιστοτόπου με διεύθυνση στο Terneuzen (Κάτω Χώρες) και ταχυδρομική διεύθυνση στο Venlo (Κάτω Χώρες). Εντούτοις, η επίδοση στις εν λόγω διευθύνσεις δεν κατέστη δυνατή, καθώς οι ταχυδρομικές επιστολές επεστράφησαν με τη μνεία «ο παραλήπτης είναι άγνωστος στη διεύθυνση αυτή». Σε σχετικό ερώτημα, το προξενείο των Κάτω Χωρών στο Μόναχο (Γερμανία) απάντησε ότι ο C. de Visser δεν έχει δηλώσει κατοικία στις Κάτω Χώρες.

30 Κατόπιν χορηγήσεως του ευεργετήματος πενίας στην G, το αιτούν δικαστήριο διέταξε στις 8 Φεβρουαρίου 2010 την επίδοση του εισαγωγικού της δίκης εγγράφου διά δημοσιεύσεως, καθώς και την έναρξη της έγγραφης προπαρασκευαστικής διαδικασίας. Προηγουμένως, είχε καταβληθεί προσπάθεια, χωρίς αποτέλεσμα, στο πλαίσιο της διαδικασίας για τη χορήγηση του ευεργετήματος της πενίας, να επιδοθεί στον C. de Visser το σχέδιο της αγωγής, διά της συνήθους ταχυδρομικής οδού, σε διάφορες διευθύνσεις.

31 Η διά δημοσιεύσεως επίδοση του εισαγωγικού της δίκης εγγράφου, κατά τον γερμανικό κώδικα πολιτικής δικονομίας, διενεργήθηκε με ανάρτηση ανακοινώσεως της εν λόγω επιδόσεως στον πίνακα ανακοινώσεων του Landgericht Regensburg κατά το χρονικό διάστημα από 11 Φεβρουαρίου μέχρι 15 Μαρτίου 2010. Κατά την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως περί παραπομπής, είχαν παρέλθει οι με την εν λόγω επίδοση ταχθείσες στον C. de Visser προθεσμίες, προκειμένου να γνωστοποιήσει αν προτίθεται να αμυνθεί, χωρίς να υπάρξει αντίδραση εκ μέρους του. Κατά το αιτούν δικαστήριο, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις πρέπει να υποτεθεί ότι αυτός δεν έχει λάβει μέχρι τούδε γνώση της κινηθείσας ενώπιόν του διαδικασίας.

32 Το εν λόγω δικαστήριο προσθέτει ότι, σε περίπτωση που οι κανόνες του δικαίου της Ένωσης αναιρούν την κατά το εθνικό δίκαιο δυνατότητα επιδόσεως διά δημοσιεύσεως του εισαγωγικού της δίκης εγγράφου, η μόνη δυνατότητα που απομένει στην G είναι να υποδείξει και άλλες διευθύνσεις του C. de Visser στις οποίες δύναται να γίνει η εν λόγω επίδοση, πράγμα το οποίο φαίνεται αδύνατο για την ίδια, διότι δεν γνωρίζει ούτε είναι σε θέση να προσδιορίσει αυτές τις διευθύνσεις. Τούτο όμως ενδέχεται να αντιβαίνει προς το άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη, διότι στερεί εν τοις πράγμασι από την G το εγγυώμενο σ' αυτή δικαίωμα αποτελεσματικής ασκήσεως ενδίκων βοηθημάτων.

33 Έχοντας εξάλλου ορισμένες αμφιβολίες ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής και ως προς την ερμηνεία του κανονισμού 44/2001, αλλά και ως προς τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου ουσιαστικού δικαίου στην αγωγή της κύριας δίκης, το Landgericht Regensburg αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Αποκλείει το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, αρχή της πρώτης περιόδου, [ΣΕΕ] σε συνδυασμό με το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, πρώτη περίοδος, του Χάρτη […] ή άλλες κοινοτικές διατάξεις, την καλούμενη "επίδοση διά δημοσιεύσεως" κατά το εθνικό δίκαιο [η οποία σύμφωνα

με τα άρθρα 185 έως 188 του γερμανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας πραγματοποιείται με την ανάρτηση της ανακοινώσεως περί επιδόσεως στον πίνακα ανακοινώσεων του διατάσσοντος την επίδοση δικαστηρίου επί διάστημα ενός μηνός], όταν ο εναγόμενος στο πλαίσιο μιας ευρισκόμενης σε αρχικό στάδιο πολιτικής δίκης δηλώνει μεν στην ιστοσελίδα του διεύθυνση ευρισκόμενη στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η επίδοση όμως δεν είναι δυνατή επειδή ο εναγόμενος δεν διαμένει εκεί, ούτε δύναται να διαπιστωθεί με άλλον τρόπο ο τόπος διαμονής του εναγομένου τη δεδομένη χρονική στιγμή;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Οφείλει το εθνικό δικαστήριο στην περίπτωση αυτή να μην εφαρμόσει, σύμφωνα με την μέχρι τούδε νομολογία του Δικαστηρίου (η τελευταία σχετική απόφαση αφορούσε στην υπόθεση της 12ης Ιανουαρίου 2010, C-341/08, Petersen, Συλλογή 2010, σ. I-47), τις εθνικές διατάξεις που επιτρέπουν την επίδοση διά δημοσιεύσεως ακόμη και αν το εθνικό δίκαιο αναγνωρίζει μία τέτοια αρμοδιότητα μόνο στο Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο (Bundesverfassungsgericht);

Και:

Πρέπει η ενάγουσα να γνωστοποιήσει στο δικαστήριο νέα διεύθυνση του εναγομένου, στην οποία να είναι δυνατόν να γίνει εκ νέου επίδοση της αγωγής, προκειμένου να καταστεί δυνατή η διεκδίκηση των δικαιωμάτων της, δεδομένου ότι, κατά το εθνικό δίκαιο, χωρίς επίδοση διά δημοσιεύσεως και εφόσον δεν είναι γνωστός ο τόπος διαμονής του εναγομένου, δεν θα ήταν δυνατή η διεξαγωγή της δίκης;

3) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο [πρώτο] ερώτημα […]: συμβιβάζεται με το άρθρο 26, παράγραφος 2, του κανονισμού […] 44/2001 […] η έκδοση ερήμην αποφάσεως κατά το άρθρο 331 του γερμανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας, και, κατά προέκταση, εκτελεστού τίτλου για μη αμφισβητούμενες αξιώσεις κατά την έννοια του κανονισμού […] 805/2004 […], όταν αίτημα της αγωγής είναι να καταδικαστεί ο εναγόμενος στην καταβολή χρηματικού ποσού ως ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, ελάχιστου ύψους 20 000,00 ευρώ, πλέον των τόκων, και εξόδων δικηγόρου ύψους 1 419,19 ευρώ, πλέον των τόκων;

Τα κατωτέρω ερωτήματα προϋποθέτουν ότι, βάσει των απαντήσεων του Δικαστηρίου στα ερωτήματα [1 έως 3], η ενάγουσα θα έχει τη δυνατότητα συνεχίσεως της δίκης:

4) Λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων των άρθρων 4, παράγραφος 1, και 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001, έχει εφαρμογή ο εν λόγω κανονισμός και επί περιπτώσεων στις οποίες ο εναγόμενος σε πολιτική δίκη, ο οποίος ζητείται να καταδικασθεί σε παράλειψη, παροχή στοιχείων και χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, (πιθανολογείται ότι) είναι μεν πολίτης της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 9, [δεύτερη περίοδος], ΣΕΕ, η διαμονή του όμως δεν είναι γνωστή και συνεπώς δεν είναι καθόλου βέβαιο αν τη δεδομένη χρονική στιγμή βρίσκεται εντός του εδάφους της Ένωσης ή/και των λοιπών κρατών που έχουν συνάψει τη σύμβαση για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις της, η οποία συμφωνήθηκε στο Λουγκάνο στις 16 Σεπτεμβρίου 1988, ούτε είναι γνωστός ο ακριβής τόπος του διακομιστή (server) στον οποίο βρίσκεται αποθηκευμένη η ιστοσελίδα, παρότι εικάζεται ότι ο διακομιστής πρέπει να βρίσκεται εντός του εδάφους της Ένωσης;

5) Σε περίπτωση (επαπειλούμενης) προσβολής της προσωπικότητας από περιεχόμενα ιστοσελίδας, έχει η φράση "του τόπου όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιογόνο γεγονός" του άρθρου 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 την έννοια:

ότι επιτρέπεται [στην ενάγουσα] να εγείρει αγωγή επί παραλείψει, καθώς και για παροχή στοιχείων και για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης κατά του υπευθύνου της ιστοσελίδας ενώπιον των δικαστηρίων οποιουδήποτε κράτους μέλους, από όπου υπάρχει δυνατότητα προσβάσεως στην ιστοσελίδα, ανεξαρτήτως του τόπου εγκαταστάσεως του εναγομένου (εντός ή εκτός του εδάφους της Ένωσης),

ή μήπως

η δικαιοδοσία των δικαστηρίων κράτους μέλους, στο οποίο δεν είναι εγκατεστημένος ο εναγόμενος ή για το οποίο δεν προκύπτει ότι ο εναγόμενος διαμένει σε αυτό, προϋποθέτει έναν ειδικότερο δεσμό μεταξύ του επίδικου περιεχομένου ή της συγκεκριμένης ιστοσελίδας και του κράτους της έδρας του δικαστηρίου (εσωτερικός δεσμός με το οικείο κράτος), πέραν της τεχνικής δυνατότητας προσβάσεως;

6) Σε περίπτωση που απαιτείται τέτοιου είδους ειδικός εσωτερικός δεσμός: βάσει ποιων κριτηρίων καθορίζεται ο δεσμός αυτός;

Έχει σημασία αν η συγκεκριμένη ιστοσελίδα στο Διαδίκτυο απευθύνεται, βάσει του σκοπού για τον οποίο την προορίζει ο υπεύθυνός της, ειδικά (και) στους χρήστες του Διαδικτύου στο κράτος της έδρας του δικαστηρίου ή αρκεί ότι οι πληροφορίες που δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα παρουσιάζουν αντικειμενικά δεσμό με το κράτος της έδρας του δικαστηρίου, υπό την έννοια ότι η πιθανή σύγκρουση μεταξύ των συμφερόντων της ενάγουσας σχετικά με τον σεβασμό της προσωπικότητάς της, αφενός, και του υπευθύνου της ιστοσελίδας σχετικά με την ελεύθερη διαμόρφωση της σελίδας του, αφετέρου, ενδέχεται, με βάση τα δεδομένα της συγκεκριμένης υποθέσεως, και ιδίως λόγω του περιεχομένου της επίδικης ιστοσελίδας, να έχει πράγματι επέλθει ή να επέλθει μελλοντικά στο κράτος της έδρας του δικαστηρίου ή να έχει επέλθει υπό την έννοια ότι ένας ή περισσότεροι γνωστοί της ενάγουσας έλαβαν γνώση του περιεχομένου της ιστοσελίδας;

7) Εξαρτάται ο ειδικός εσωτερικός δεσμός ιδίως από τον αριθμό των επισκέψεων που δέχτηκε η επίδικη ιστοσελίδα από το κράτος της έδρας του δικαστηρίου;

8) Σε περίπτωση που, με βάση τις απαντήσεις στα ανωτέρω ερωτήματα, το αιτούν δικαστήριο είναι αρμόδιο να εκδικάσει την αγωγή: ισχύουν και στην ως άνω περιγραφόμενη περίπτωση οι αρχές που διατυπώνονται στην απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Μαρτίου 1995, C-68/93, Fiona Shevil κ.λπ. (Συλλογή 1995, σ. I-415);

9) Σε περίπτωση που, για την αναγνώριση της αρμοδιότητας, δεν απαιτείται κανένας ειδικός εσωτερικός δεσμός ή που αυτός τεκμαίρεται ήδη από το γεγονός ότι οι επίδικες πληροφορίες παρουσιάζουν αντικειμενικά κάποιον δεσμό με το κράτος της έδρας του δικαστηρίου, υπό την έννοια ότι μία σύγκρουση αντίθετων συμφερόντων στο κράτος της έδρας του δικαστηρίου ενδέχεται, υπό τα δεδομένα της συγκεκριμένης περιπτώσεως και ιδίως εξαιτίας του περιεχομένου της επίδικης ιστοσελίδας, να έχει πράγματι επέλθει ή να επέλθει μελλοντικά ή να έχει επέλθει ως εκ του ότι ένας ή περισσότεροι γνωστοί της ενάγουσας έλαβαν γνώση του περιεχομένου της ιστοσελίδας, και για την αναγνώριση της υπάρξεως ειδικού εσωτερικού δεσμού δεν απαιτείται

ελάχιστος αριθμός επισκέψεων της επίδικης ιστοσελίδας προερχόμενων από το κράτος της έδρας του δικαστηρίου ή στην περίπτωση που ο κανονισμός 44/2001 δεν εφαρμόζεται καν στην προκείμενη υπόθεση:

Έχει το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2000/31 [...] την έννοια ότι προσδίδεται στις ανωτέρω διατάξεις χαρακτήρας κανόνων συγκρούσεως νόμων, υπό την έννοια ότι επιβάλλουν και στον τομέα του αστικού δικαίου την αποκλειστική εφαρμογή του ισχύοντος στη χώρα εγκαταστάσεως δικαίου, εκτοπίζοντας τους εθνικούς κανόνες συγκρούσεως,

ή μήπως

οι διατάξεις αυτές αποτελούν διορθωτικό κανόνα σε επίπεδο ουσιαστικού δικαίου, με τον οποίο η ουσιαστική συνέπεια του κριθέντος με βάση τους εθνικούς κανόνες συγκρούσεως νόμων ως εφαρμοστέου δικαίου τροποποιείται και περιορίζεται στις απαιτήσεις της χώρας εγκαταστάσεως;

10) Σε περίπτωση που οι παράγραφοι 1 και 2, του άρθρου 3 της οδηγίας 2000/31 [...] έχουν τον χαρακτήρα κανόνων συγκρούσεως νόμων:

Επιβάλλουν οι εν λόγω διατάξεις απλώς την αποκλειστική εφαρμογή του ισχύοντος στη χώρα εγκαταστάσεως ουσιαστικού δικαίου ή μήπως επιβάλλουν και την εφαρμογή των ισχυόντων στο κράτος αυτό κανόνων συγκρούσεως, έτσι ώστε να διατηρείται η δυνατότητα αναπομπής του δικαίου της χώρας εγκαταστάσεως στο δίκαιο της χώρας προορισμού;

11) Σε περίπτωση που οι παράγραφοι 1 και 2, του άρθρου 3, της οδηγίας 2000/31 [...] έχουν τον χαρακτήρα κανόνων συγκρούσεως:

Λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό του τόπου εγκαταστάσεως του παρέχοντος την υπηρεσία η (πιθανολογούμενη) παρούσα διαμονή του, η διαμονή του κατά την έναρξη της δημοσιεύσεως των φωτογραφιών της ενάγουσας ή ο (πιθανολογούμενος) τόπος εγκαταστάσεως του διακομιστή στον οποίο βρίσκεται αποθηκευμένη η ιστοσελίδα;»

34 Με έγγραφο της 28ης Οκτωβρίου 2011, η Γραμματεία του Δικαστηρίου διαβίβασε στο αιτούν δικαστήριο αντίγραφο της αποφάσεως της 25ης Οκτωβρίου 2011, C-509/09 και C-161/10, eDate Advertising κ.λπ. (Συλλογή 2011, σ. I-10269), καλώντας το να του απαντήσει αν, υπό το φως της αποφάσεως αυτής, εμμένει στην υποβολή του πέμπτου και του ενδέκατου προδικαστικού ερωτήματός του.

35 Με αποφάσεις της 10ης και 16ης Νοεμβρίου 2011, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο, αντιστοίχως, στις 10 και 16 Νοεμβρίου 2011, το αιτούν δικαστήριο το ενημέρωσε ότι αποσύρει το πέμπτο έως και το δέκατο ερώτημά του αλλά διατηρεί το ενδέκατο ερώτημα αναδιατυπώνοντάς το ως εξής:

«Λαμβανομένης υπόψη της [προπαρατεθείσας] αποφάσεως [...] eDate Advertising κ.λπ., έχει το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2000/31 [...] την έννοια ότι, σε περίπτωση που ο τόπος εγκαταστάσεως του παρέχοντος την υπηρεσία είναι άγνωστος και αυτός ενδέχεται να βρίσκεται εκτός του εδάφους της Ένωσης [...], το δίκαιο που πρέπει να εφαρμοστεί στον συντονισμένο τομέα απορρέει μόνον από το δίκαιο του κράτους μέλους εντός του οποίου το θιγόμενο πρόσωπο έχει την κατοικία του ή τη μόνιμη διαμονή του ή,

στον τομέα που συντονίζει η οδηγία 2000/31 [...], πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε ο παρέχων υπηρεσία ηλεκτρονικού εμπορίου να μην υπόκειται σε αυστηρότερες απαιτήσεις από εκείνες του ουσιαστικού δικαίου που έχει εφαρμογή στο κράτος μέλος του οποίου την ιθαγένεια έχει ενδεχομένως ο παρέχων την υπηρεσία ή,

στην περίπτωση αυτή, στον τομέα που συντονίζει η οδηγία 2000/31 [...], πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε ο παρέχων υπηρεσία ηλεκτρονικού εμπορίου να μην υπόκειται σε αυστηρότερες απαιτήσεις από αυτές που προβλέπει το εφαρμοστέο σε όλα τα κράτη μέλη ουσιαστικό δίκαιο;»

36 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί μόνον επί των αρχικώς υποβληθέντων τεσσάρων πρώτων ερωτημάτων και επί του τελευταίου ερωτήματος, όπως αναδιατυπώθηκε.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του τετάρτου ερωτήματος

37 Με το τέταρτο ερώτημά του, το οποίο πρέπει να εξεταστεί κατά πρώτον, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι απαγορεύει την εφαρμογή του άρθρου 5, σημείο 3, του ιδίου κανονισμού σε περίπτωση αγωγής με αίτημα την επιδίκαση χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω της διαχειρίσεως ιστοσελίδας κατά εναγομένου ο οποίος φαίνεται να είναι πολίτης της Ένωσης αλλά δεν είναι γνωστός ο τόπος στον οποίο βρίσκεται.

38 Με την απόφαση περί παραπομπής, το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει πράγματι ότι, αν και πολλά στοιχεία είναι ενδεικτικά του ότι ο εναγόμενος βρίσκεται στο έδαφος της Ένωσης, αυτό δεν είναι απολύτως βέβαιο. Επομένως, διερωτάται ειδικώς ως προς την ερμηνεία του κριτηρίου «δεν έχει κατοικία στο έδαφος κράτους μέλους», το οποίο συνιστά, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001, την εφαρμογή των εθνικών κανόνων περί δικαιοδοσίας αντί των ενιαίων κανόνων του εν λόγω κανονισμού.

39 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί, αφενός, ότι, υπό περιστάσεις κατά τις οποίες η κατοικία του εναγόμενου υπηκόου κράτους μέλους είναι άγνωστη, η εφαρμογή των ενιαίων κανόνων περί δικαιοδοσίας που θεσπίζει ο κανονισμός 44/2001 αντί εκείνων που ισχύουν στα διάφορα κράτη μέλη είναι σύμφωνη προς την επιταγή της ασφάλειας δικαίου και προς τον σκοπό που επιδιώκεται με τον εν λόγω κανονισμό, για την ενίσχυση της έννομης προστασίας των προσώπων που έχουν την κατοικία τους στην Ένωση, παρέχοντας ταυτοχρόνως στον μεν ενάγοντα τη δυνατότητα να προσδιορίζει ευχερώς το δικαστήριο στο οποίο μπορεί να ασκήσει αγωγή, στον δε εναγόμενο τη δυνατότητα να προβλέπει ευλόγως το δικαστήριο ενώπιον του οποίου μπορεί να εναχθεί (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 2011, C-327/10, Hypoteční banka, Συλλογή 2011, σ. I-11543, σκέψη 44).

40 Αφετέρου, η φράση «δεν έχει κατοικία στο έδαφος κράτους μέλους», που απαντά στο άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001, πρέπει να νοείται υπό την έννοια ότι η εφαρμογή των εθνικών κανόνων αντί των ενιαίων κανόνων περί δικαιοδοσίας είναι δυνατή μόνον αν το επιληφθέν δικαστήριο διαθέτει πειστικές ενδείξεις που του επιτρέπουν να συναγάγει ότι ο εναγόμενος, πολίτης της Ένωσης που δεν έχει κατοικία εντός του κράτους μέλους του εν λόγω δικαστηρίου, κατοικεί πράγματι εκτός του εδάφους της Ένωσης (βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσα απόφαση Hypoteční banka, σκέψη 42).

41 Ελλείψει αυτών των πειστικών ενδείξεων, η διεθνής δικαιοδοσία δικαστηρίου κράτους μέλους αποδεικνύεται, βάσει του κανονισμού 44/2001, οσάκις πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής ενός εκ των περί δικαιοδοσίας κανόνων που προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός, ιδίως αυτού του άρθρου 5, σημείο 3, που αφορά ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας.

42 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο τέταρτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει την εφαρμογή του άρθρου 5, σημείο 3, του ιδίου κανονισμού σε περίπτωση αγωγής με αίτημα την επιδίκαση χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω της διαχειρίσεως ιστοσελίδας κατά εναγομένου ο οποίος είναι πιθανόν πολίτης της Ένωσης, αλλά δεν είναι γνωστός ο τόπος όπου βρίσκεται, αν το επιληφθέν δικαστήριο δεν διαθέτει πειστικές ενδείξεις που να του επιτρέπουν να συναγάγει ότι ο εν λόγω εναγόμενος κατοικεί πράγματι εκτός του εδάφους της Ένωσης.

Επί του πρώτου ερωτήματος και του πρώτου σκέλους του τρίτου ερωτήματος

43 Με το πρώτο ερώτημά του και το πρώτο σκέλος του τρίτου ερωτήματός του, τα οποία επιβάλλεται να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι απαγορεύει την έκδοση ερήμην αποφάσεως κατά εναγομένου στον οποίο, λόγω αδυναμίας εντοπισμού του, το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο επιδόθηκε διά δημοσιεύσεως κατά το εθνικό δίκαιο.

44 Συναφώς, επιβάλλεται να διευκρινιστεί εκ προοιμίου ότι ο κανονισμός 44/2001, όπως συνέβαινε και με τη Σύμβαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 7), τροποποιηθείσα με τις διαδοχικές συμβάσεις για την προσχώρηση σ' αυτήν των νέων κρατών μελών, δεν έχει σκοπό να ενοποιήσει όλους τους κανόνες δικονομικού δικαίου των κρατών μελών, αλλά να κατανείμει τη διεθνή δικαιοδοσία όσον αφορά την επίλυση αστικών και εμπορικών διαφορών στις σχέσεις μεταξύ των κρατών αυτών και να διευκολύνει την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων (προπαρατεθείσα απόφαση Hypoteční banka, σκέψη 37).

45 Επομένως, ελλείψει συστηματικής ρυθμίσεως των εσωτερικών διαδικασιών από το δίκαιο της Ένωσης, απόκειται στα κράτη μέλη, στο πλαίσιο της δικονομικής αυτοτέλειάς τους, να καθορίζουν τους δικονομικούς κανόνες που έχουν εφαρμογή στις ασκηθείσες ενώπιον των δικαστηρίων τους αγωγές, όμως οι εν λόγω κανόνες δεν πρέπει να αντίκεινται στο δίκαιο της Ένωσης, στο οποίο περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι διατάξεις του κανονισμού 44/2001.

46 Κατά συνέπεια, εντός του πεδίου εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, εθνικό δικαστήριο μπορεί, δυνάμει διατάξεως του εθνικού του δικαίου, να ασκήσει αγωγή κατά προσώπου αγνώστου κατοικίας μόνον αν οι καθοριζόμενοι από τον ίδιο κανονισμό κανόνες δικαιοδοσίας δεν το απαγορεύουν.

47 Ως προς τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται κατά τη διαδικασία, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, στο σύνολό τους, οι διατάξεις του κανονισμού 44/2001 εκφράζουν την πρόθεση να λαμβάνεται μέριμνα ώστε, στο πλαίσιο των σκοπών αυτού, οι διαδικασίες που καταλήγουν σε έκδοση δικαστικών αποφάσεων να διεξάγονται τηρουμένων των δικαιωμάτων άμυνας (βλ. αποφάσεις της 21ης Μαΐου 1980, 125/79, Denilauler, Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 149, σκέψη 13, και της 2ας Απριλίου 2009, C-394/07, Gambazzi, Συλλογή 2009, σ. I-2563, σκέψη 23).

48 Πάντως, η απαίτηση για σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας, όπως προβλέπει και το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρέπει να συνδυάζεται με τον σεβασμό του δικαιώματος του ενάγοντος να προσφύγει σε δικαστήριο προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί του βασίμου των αξιώσεών του.

49 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει, στη σκέψη 29 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Gambazzi, ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας, δεν συνιστούν απόλυτες προνομίες, αλλά μπορούν να υπόκεινται σε περιορισμούς. Οι περιορισμοί αυτοί πάντως πρέπει να

συμβάλλουν στην ουσιαστική εξυπηρέτηση των σκοπών γενικού συμφέροντος που επιδιώκονται με το επίμαχο μέτρο και να μην αποτελούν, σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, δυσανάλογη προσβολή των εν λόγω δικαιωμάτων.

50 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι η μέριμνα προς αποφυγή καταστάσεων αρνησιδικίας σε περίπτωση που ο ενάγων θα ήταν αδύνατο να εντοπίσει την κατοικία του εναγομένου συνιστά τέτοιου είδους σκοπό γενικού συμφέροντος (προπαρατεθείσα απόφαση Hypoteční banka, σκέψη 51).

51 Ως προς την επιταγή αποφυγής δυσανάλογης προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας, επιβάλλεται να τονιστεί ότι αυτή διατυπώνεται στον κανόνα που εξαγγέλλει το άρθρο 26, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001, κατά το οποίο ο δικαστής υποχρεούται να αναστείλει τη διαδικασία εφόσον δεν διαπιστώνεται ότι ο εναγόμενος αυτός ήταν σε θέση να παραλάβει το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο εντός της αναγκαίας για την άμυνά του προθεσμίας ή ότι καταβλήθηκε κάθε επιμέλεια προς τον σκοπό αυτόν.

52 Όσον αφορά, αφενός, την εφαρμογή της εν λόγω διατάξεως, πρέπει να παρατηρηθεί ευθύς εξαρχής ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, δεν κατισχύουν αυτής οι κανόνες στους οποίους αναφέρεται το άρθρο 26, παράγραφοι 3 και 4, του κανονισμού 44/2001, ήτοι το άρθρο 19 του κανονισμού 1393/2007 ή το άρθρο 15 της Συμβάσεως της Χάγης του 1965.

53 Ασφαλώς, η κανονικότητα της επιδόσεως του εισαγωγικού της δίκης εγγράφου σε ερημοδικήσαντα εναγόμενο πρέπει να εκτιμάται υπό το φως των διατάξεων της εν λόγω συμβάσεως (απόφαση της 13ης Οκτωβρίου 2005, C-522/03, Scania Finance France, Συλλογή 2005, σ. I-8639, σκέψη 30) και, κατά μείζονα λόγο, σε σχέση προς τις διατάξεις του κανονισμού 1393/2007. Πάντως, ο κανόνας αυτός ισχύει μόνον αν οι εν λόγω διατάξεις έχουν εφαρμογή. Όμως, τόσο το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 1393/2007 όσο και το άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, της Συμβάσεως της Χάγης του 1965 ορίζουν ότι οι πράξεις αυτές «δεν εφαρμόζ[ονται] όταν η διεύθυνση του [αποδέκτη] της πράξης είναι άγνωστη».

54 Επομένως πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, ούτε το άρθρο 19 του κανονισμού 1393/2007 ούτε το άρθρο 15 της Συμβάσεως της Χάγης του 1965 έχουν εφαρμογή, δεδομένου ότι η διεύθυνση του εναγομένου δεν είναι γνωστή.

55 Όσον αφορά, αφετέρου, την ερμηνεία του άρθρου 26, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001, η διάταξη αυτή πρέπει να νοηθεί, όπως το Δικαστήριο έχει κρίνει προσφάτως, υπό την έννοια ότι, σύμφωνα με τον κανονισμό αυτό, το αρμόδιο δικαστήριο μπορεί να συνεχίσει νομίμως τη διαδικασία, όταν δεν αποδεικνύεται ότι ο εναγόμενος ήταν σε θέση να παραλάβει το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης, μόνον εφόσον καταβλήθηκε κάθε επιμέλεια προς τον σκοπό της άμυνας του εναγομένου. Προς τούτο, το επιληφθέν δικαστήριο πρέπει να διασφαλίσει ότι προηγουμένως καταβλήθηκε επιμελώς, και με βάση τις επιταγές της καλής πίστης και των χρηστών ηθών, κάθε προσπάθεια για τον εντοπισμό του εναγομένου (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Hypoteční banka, σκέψη 52).

56 Βεβαίως, ακόμη και αν τηρηθούν αυτές οι προϋποθέσεις, το ενδεχόμενο να συνεχισθεί η διαδικασία εν αγνοία του εναγομένου, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, μέσω «επιδόσεως διά δημοσιεύσεως», περιορίζει τα δικαιώματα άμυνάς του. Ο περιορισμός αυτός δικαιολογείται πάντως ενόψει του δικαιώματος του ενάγοντος σε αποτελεσματική προστασία, δεδομένου ότι, ελλείψει τέτοιας επιδόσεως, το δικαίωμα αυτό θα παρέμενε κενό γράμμα (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Hypoteční banka, σκέψη 53).

57 Πράγματι, σε αντιδιαστολή με την περίπτωση του εναγομένου ο οποίος, εφόσον στερήθηκε της ευχέρειας για αποτελεσματική του προστασία, θα έχει τη δυνατότητα να αμυνθεί στρεφόμενος κατά της αναγνωρίσεως της εκδοθείσας εις βάρος του αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001, ο ενάγων διατρέχει τον κίνδυνο να αποστερηθεί κάθε δυνατότητας ασκήσεως ενδίκου μέσου (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Hypoteční banka, σκέψη 54).

58 Εξάλλου, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο, το οποίο εγγυάται το άρθρο 6, παράγραφος 1, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, διάταξη στοιχούσα στο άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη, δεν απαγορεύει «κλήτευση διά αναρτήσεως», αρκεί τα δικαιώματα του ενδιαφερομένου να προστατεύονται προσηκόντως (βλ. ΕΔΔΑ, απόφαση Nunes Dias κατά Πορτογαλίας της 10ής Απριλίου 2003, *Recueil des arrêts et décisions* 2003-IV).

59 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα και στο πρώτο σκέλος του τρίτου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει την έκδοση ερήμην αποφάσεως κατά εναγομένου στον οποίο, λόγω αδυναμίας εντοπισμού του, το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο επιδόθηκε διά δημοσιεύσεως κατά το εθνικό δίκαιο, υπό την προϋπόθεση ότι το επιληφθέν δικαστήριο διασφάλισε προηγουμένως ότι καταβλήθηκε κάθε προσπάθεια και επιμέλεια που επιβάλλουν η καλή πίστη και τα χρηστά ήθη για τον εντοπισμό του εν λόγω ενάγοντος.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

60 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε, στην προηγούμενη σκέψη, επί του πρώτου ερωτήματος, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα.

Επί του δευτέρου σκέλους του τρίτου ερωτήματος

61 Με το δεύτερο σκέλος του τρίτου ερωτήματος, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι απαγορεύει να πιστοποιείται, ως ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος κατά την έννοια του κανονισμού 805/2004, ερήμην απόφαση που εκδόθηκε εις βάρος εναγομένου του οποίου η διεύθυνση δεν είναι γνωστή.

62 Είναι γεγονός ότι οι ερήμην αποφάσεις περιλαμβάνονται στους τίτλους εκτέλεσης κατά την έννοια του άρθρου 3 του εν λόγω κανονισμού, οι οποίοι είναι δυνατόν να πιστοποιηθούν ως ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος. Όπως τονίζεται στην έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 805/2004, απουσία αντιρρήσεων από τον οφειλέτη κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', νοείται και η περίπτωση κατά την οποία ο διάδικος ερημοδικεί σε ακροαματική διαδικασία ή δεν συμμορφώνεται προς την πρόσκληση του δικαστηρίου να γνωστοποιήσει γραπτώς εάν προτίθεται να υπερασπισθεί την υπόθεση.

63 Εντούτοις, κατά το γράμμα του άρθρου 14, παράγραφος 2, του ιδίου κανονισμού, «για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, η επίδοση ή κοινοποίηση βάσει της παραγράφου 1 δεν γίνεται αποδεκτή αν η διεύθυνση του οφειλέτη δεν είναι γνωστή με βεβαιότητα».

64 Επομένως, όπως προκύπτει από το γράμμα του κανονισμού 805/2004, ερήμην εκδοθείσα απόφαση δεν μπορεί, σε περίπτωση αδυναμίας εντοπισμού της κατοικίας του εναγομένου, να πιστοποιηθεί ως ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος. Η εκτίμηση αυτή συνάγεται επίσης κατόπιν εξετάσεως των σκοπών και της οικονομίας του εν λόγω κανονισμού. Πράγματι, ο εν λόγω κανονισμός θεσπίζει μηχανισμό που επιτρέπει παρεκκλίσεις από το κοινό καθεστώς αναγνώρισης των αποφάσεων, οι προϋποθέσεις του οποίου ερμηνεύονται κατ' αρχήν στενά.

65 Επίσης, η δεκάτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 805/2004 τονίζει ότι, όταν δικαστήριο κράτους μέλους εκδίδει απόφαση επί μη αμφισβητούμενης αξιώσεως ερήμην του οφειλέτη, η κατάργηση των ελέγχων στο κράτος μέλος εκτέλεσης συνδέεται άρρηκτα και εξαρτάται από την ύπαρξη επαρκών εγγυήσεων όσον αφορά την τήρηση των δικαιωμάτων άμυνας.

66 Όπως προκύπτει από τη σκέψη 57 της παρούσας αποφάσεως, η δυνατότητα την οποία έχει να αμυνθεί στρεφόμενος κατά της αναγνωρίσεως της εκδοθείσας εις βάρος του αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 καθιστά δυνατή στον ίδιο τη διασφάλιση των δικαιωμάτων του άμυνας. Η διασφάλιση αυτή εντούτοις δεν θα υπήρχε αν, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, ερήμην απόφαση εκδοθείσα κατά εναγομένου ο οποίος δεν έλαβε γνώση της δίκης πιστοποιήθηκε ως ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος.

67 Επομένως, εκτιμάται ότι ερήμην απόφαση εκδοθείσα κατά εναγομένου του οποίου η διεύθυνση δεν είναι γνωστή δεν πρέπει να πιστοποιηθεί ως ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος κατά την έννοια του κανονισμού 805/2004.

68 Κατά συνέπεια, στο δεύτερο σκέλος του τρίτου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι απαγορεύει να πιστοποιείται, ως ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος κατά την έννοια του κανονισμού 805/2004, ερήμην απόφαση εκδοθείσα κατά εναγομένου του οποίου η διεύθυνση δεν είναι γνωστή.

Επί του ενδεκάτου ερωτήματος

69 Με το ενδέκατο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2000/31 έχει την έννοια ότι εφαρμόζεται σε περίπτωση κατά την οποία είναι άγνωστος ο τόπος εγκαταστάσεως του παρέχοντος υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας.

70 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως προκύπτει σαφώς από την προπαρατεθείσα απόφαση eDate Advertising κ.λπ., η εγκατάσταση του παρέχοντος υπηρεσίες της οικείας κοινωνίας της πληροφορίας σε κράτος μέλος συνιστά τόσο τον λόγο ύπαρξης όσο και την προϋπόθεση εφαρμογής του μηχανισμού που καθιερώνει το άρθρο 3 της οδηγίας 2000/31. Πράγματι, ο εν λόγω μηχανισμός αποσκοπεί στη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας μεταξύ των κρατών μελών με την υπαγωγή των εν λόγω υπηρεσιών στο νομικό καθεστώς του κράτους μέλους εγκαταστάσεως των φορέων παροχής τους (προπαρατεθείσα απόφαση eDate Advertising κ.λπ., σκέψη 66).

71 Επομένως, επειδή η δυνατότητα εφαρμογής του άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, της εν λόγω οδηγίας εξαρτάται από τον προσδιορισμό του κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου ο παρέχων την οικεία υπηρεσία της κοινωνίας της πληροφορίας είναι πράγματι εγκατεστημένος (προπαρατεθείσα απόφαση eDate Advertising κ.λπ., σκέψη 68), στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να εξετάσει αν ο εναγόμενος της υποθέσεως της κύριας δίκης είναι πράγματι εγκατεστημένος στο έδαφος ενός κράτους μέλους. Αν δεν υπάρχει τέτοια εγκατάσταση, δεν εφαρμόζεται ο προβλεπόμενος από το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2000/31 μηχανισμός.

72 Υπό τις περιστάσεις αυτές, στο ενδέκατο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2000/31 δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση κατά την οποία ο τόπος εγκαταστάσεως του παρέχοντος υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας είναι άγνωστος, δεδομένου ότι η εφαρμογή της οδηγίας αυτής εξαρτάται από τον προσδιορισμό του κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου ο συγκεκριμένος φορέας παροχής υπηρεσιών είναι πράγματι εγκατεστημένος.

Επί των δικαστικών εξόδων

73 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της υποθέσεως της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) Υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει την εφαρμογή του άρθρου 5, σημείο 3, του ιδίου κανονισμού σε περίπτωση αγωγής με αίτημα την επιδίκαση χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω της διαχειρίσεως ιστοσελίδας κατά εναγομένου ο οποίος είναι πιθανόν πολίτης της Ένωσης, αλλά δεν είναι γνωστός ο τόπος όπου βρίσκεται, αν το επιληφθέν δικαστήριο δεν διαθέτει πειστικές ενδείξεις που να του επιτρέπουν να συναγάγει ότι ο εν λόγω εναγόμενος κατοικεί πράγματι εκτός του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2) Το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει την έκδοση ερήμην αποφάσεως κατά εναγομένου στον οποίο, λόγω αδυναμίας εντοπισμού του, το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο επιδόθηκε διά δημοσιεύσεως κατά το εθνικό δίκαιο, υπό την προϋπόθεση ότι το επιληφθέν δικαστήριο διασφάλισε προηγουμένως ότι καταβλήθηκε κάθε προσπάθεια και επιμέλεια που επιβάλλουν η καλή πίστη και τα χρηστά ήθη για τον εντοπισμό του εν λόγω ενάγοντος.

3) Το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι απαγορεύει να πιστοποιείται ως ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΚ) 805/2004, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τη θέσπιση ευρωπαϊκού εκτελεστού τίτλου για μη αμφισβητούμενες αξιώσεις, ερήμην απόφαση εκδοθείσα κατά εναγομένου του οποίου η διεύθυνση δεν είναι γνωστή.

4) Το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά («οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο»), δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση κατά την οποία ο τόπος εγκαταστάσεως του παρέχοντος υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας είναι άγνωστος, δεδομένου ότι η εφαρμογή της οδηγίας αυτής εξαρτάται από τον προσδιορισμό του κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου ο συγκεκριμένος φορέας παροχής υπηρεσιών είναι πράγματι εγκατεστημένος.

(υπογραφές)